

VINERI • 18 IULIE 2008 • ANUL LVIII NR. 29

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 63 ANI

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Când poezia se întâlnește cu pictura...
Andrei Șaguna și biserica din Mișcolț
Fanfara adună oamenii la ascultarea Evangheliei

CALENDAR ORTODOX

- 21 iulie, luni – † Cuvioșii Simeon și Ioan Pustnicul; Sf. Prooroc Iezechiel.
22 iulie, marți – Sf. Mironosiță întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena; Cuv. Mc. Marcelia.
23 iulie, miercuri – Aducerea moaștelor Sf. Sfinți Mc. Foca; Sf. Mc. Trofim și Teofil.
24 iulie, joi – Sf. Muceniță Hristina; Sf. Mucenic Ermoghen.
25 iulie, vineri – Adormirea Sfintei Ana; Cuvioasele Olimpiada și Eupraxia.
26 iulie, sâmbătă – Sf. Sfinți Mucenic Ermolae; Sf. Muceniță Paraschevi din Roma.
27 iulie, duminică – Sf. Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon; Cuv. Antuza.

AGENDĂ

21 iulie

1821 – la Bacău s-a născut Vasile Alecsandri, poet, autor dramatic, prozator.

1907 – s-a stins din viață marele pictor român Nicolae Grigorescu.

22 iulie

1456 – victoria lui Iancu de Hunedoara, voievod al Transilvaniei, împotriva puternicei armate otomane conduse de Mohamed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului.

23 iulie

1859 – a apărut la București cea mai însemnată revistă satirică românească săptămânală „Nichipercea”, la care au colaborat, printre alții, Radu Rosetti și Pantazi Ghica.

24 iulie

1882 – s-a născut la București matematicianul Traian Lalescu.

1909 – s-a născut la Vitănești (Teleorman) Constantin Noica, filosof, eseist, erudit poliglot.

25 iulie

1897 – Alexandru Macedonski a editat foaia „Liga Ortodoxă”, în care a debutat Tudor Arghezi și Gala Galaction.

26 iulie

1921 – a intrat în vigoare Tratatul de Pace între Puterile Aliate și Ungaria, încheiat la 4 iunie 1920, la Trianon.

27 iulie

1962 – s-a stins din viață pictorul Ion Țuculescu.

Citatul
săptămânii

„A păstra obiceiul din părinți și strămoși și a nu pierde nimic din ce-ai moștenit, ca să lași întreaga ta avere sufletească nepoților, asta o face tradiția.”
G. Coșbuc (1866–1918)

Budapesta

Preselecția pentru burse școlare
în România

La fel ca în anii precedenți, înscrierea candidaților la concursul de ocupare a locurilor subvenționate cu bursă sau fără bursă pentru școlarizarea în învățământul de stat din România a cetățenilor de origine etnică română și a românilor cu domiciliul stabil în străinătate se va face prin preselecția candidaților. În cazul Ungariei, aceasta se va face printr-un interviu cu can-

didatul și verificarea dosarului de înscriere de către o comisie mixtă alcătuită din reprezentanți ai MAE și MECT, la sediul misiunii diplomatice a României în Ungaria.

Candidații din Ungaria se pot prezenta la preselecție, având la ei dosarele, la Ambasada României la Budapesta, str. Thököly nr. 72, în zilele de 20–21 iulie, de la ora 9.00. Pentru românii din Un-

ria stau la dispoziție 28 de locuri pentru anul școlar universitar și preuniversitar 2008–2009. Pentru cursul pre-universitar – 10 locuri, pentru cursul universitar ciclul I – 15 locuri (10 cu bursă / 5 fără bursă), cursul universitar ciclul II – 2 locuri (1 cu bursă / 1 fără bursă), cursul universitar ciclul III – 1 loc cu bursă. Informații suplimentare găsiți la adresa: www.edu.ro. Anca Butar

Oradea

Târgul Meșterilor
Populari

Parcul „Nicolae Bălcescu” din Oradea va găzdui la sfârșitul acestei săptămâni cea de-a XV-a ediție a Târgului Meșterilor Populari.

Manifestarea este organizată de Muzeul Țării Crișurilor în colaborare cu Consiliul Județean Bihor, Primăria Municipiului Oradea, Euroregiunea Bihor – Hajdú-Bihar, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bihor, Direcția pentru Cultură Bihor, Liceul „Iosif Vulcan” și Asociația „Prietenii Muzeului”.

Programul manifestărilor începe vineri, 18 iulie, iar deschiderea oficială a târgului va avea loc la ora 18:30. Pe scena din Parcul „Nicolae Bălcescu” vor evo-

lua ansamblurile folclorice „Miorița” și „Toldi” ale Casei de Cultură Salonta, Ansamblul folcloric „Lioara” al Casei de Cultură a Tineretului Oradea, iar invitați speciali vor fi familia Ștefan și Andrei Petreus – Maramureș.

La această ediție a târgului și-au anunțat prezența 103 meșteri populari, 97 din România și 6 din Ungaria, care vor sosi la Oradea cu cele mai însemnate creații ale meșteșugului lor. Invitați speciali vor fi Aurel și Lucreția Flutur din Chișcău, care vor oferi, pe perioada desfășurării Târgului Meșterilor Populari, plăcinte cu brânză specifice zonei etnografice Beiuș.

E.I.

Bursierii statului
maghiar pentru studii
în România

Comisia Maghiară de Burse (MÖB) asigură și în anul școlar 2008–2009 burse pentru studenții de cetățenie maghiară, care învață la universitățile din România. Comisia budapestană a aprobat recent 5 burse pentru următoarele persoane: Gheorghe Roșu (Micherechi), Maria Petrușan (Micherechi) și Ánica Kakócz (Bedeu). Pentru cursuri parțiale primește bursă Lovász György Levente și dr. Egyházi Áron Bence.

A.C.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Festivalul
minorităților

Festivalul minorităților de la Nyíregyháza este o sărbătoare pentru toate etniile, care locuiesc în Ungaria. Manifestarea va avea loc pe 19 iulie, unde cele 13 minorități din țară, reprezentate de autoguvernările minoritare, vor participa la diferite concursuri de gătit, cultură și sport. Minoritatea românească din Ungaria va fi reprezentată anul acesta la Nyíregyháza de Autoguvernarea Românească din Chitighaz, care s-a pregătit cu mai multe echipe – gastronomie, etnografie și sport – pentru a concura la festivalul minorităților din Ungaria.

A. Butar

Bătănia

Slujbă
arhierească

Pe 20 iulie, când creștinii ortodocși îl sărbătoresc pe Sfântul Ilie, în biserica ortodoxă română din localitate, credincioșii se vor ruga împreună cu un sobor de preoți, alături de PSS Episcop Siluan. Slujba arhierească va începe la ora 10.00, răspunsurile la Sfânta Liturghie vor fi date de corul bisericii ortodoxe din Nădlac.

A.B.

Bicentenarul nașterii mitropolitului Andrei Șaguna, sărbătorit la Seghedin

Alături de PSS Siluan, Episcopul Julei, preoți și oficialități ale ambasadei și consulatelor României în Ungaria, numeroși intelectuali români din această țară s-au adunat, pe 11 iulie, la Seghedin, într-un centru important românesc al culturii, care începe să se afirme din ce în ce mai tare, și care a ajuns să promoveze personalități ale culturii noastre românești, la un nivel mai înalt, să facă cunoscute persoane care fac legătura între România și Ungaria. Motivul întâlnirii care i-a unit pe cei prezenți la sediul ICR Seghedin, la sfârșitul săptămânii trecute, a fost omagierea lui Andrei Șaguna, Mitropolitul Ardealului, de la nașterea căruia se împlinesc 200 de ani.

Manifestarea a fost organizată de Filiala din Seghedin a Institutului Cultural Român la Budapesta, împreună cu Autoconducerea Românilor din Seghedin, Episcopia Ortodoxă Română din Jula, Consula-tul General al României la Seghedin și Catedra de Ro-mână a Universității din Seghedin, întregul proiect fiind coordonat de prof. dr. Gheorghe Petrușan.

După alocuțiunile de sa-lut ale doamnelor dr. Brîndușa Armanca, direc-torul ICR Budapesta și Seghedin și Ireny Comaroschi, ambasador al României în Ungaria, PSS Siluan, Epis-copul Julei a spus câteva cuvinte despre viața bisericească a lui Andrei Șaguna. „Am constatat încă odată că Biserica Ortodoxă Ro-mână a avut rolul hotărâtor și pentru comunitatea românească trăitoare pe aceste locuri. Cred că bio-grafia Mitropolitului Andrei Șaguna arată căutările sale către acel loc spiritual interior pe care și l-a găsit în cele din urmă și care re-prezintă o chintesență de românism, de înțelegere a responsabilităților, a che-mărilor și a legăturii sale cu Dumnezeu pentru ace-s-te lucruri. Cred că, din acest punct de vedere, el trebuie

să reprezinte pentru noi toți, în primul rând, un om spiritual, care prin învăță-turile sale ne-a mai deschis celor care am dorit să-l ascultăm, calea către spi-ritualitate, într-un cotidian care permanent pune ob-stacole și semne de între-bare și, în al doilea rând, să ne mai arate încă o dată cât de importantă este această trăire ortodoxă pentru noi, cei care o îm-părtășim”, a spus ambasa-doarea Ireny Comaroschi în cuvântul de deschidere a conferinței.

Prof. Gheorghe Petrușan, înainte de a-și prezenta comunicarea cu titlul „An-drei Șaguna, politicianul”, a spus următoarele: „De aproape trei decenii ne adunăm în fiecare an, la

mijlocul lui iulie, ca să co-memorăm acel act istoric extrem de important pen-tru popoarele noastre și, anume, tratatul de pacifica-re româno-ungar semnat de Kossuth Lajos și Nico-lae Bălcescu, la 14 iulie 1849. Prin perseverența lui Bălcescu a fost semnat acel act de împăcănire în-tre cele două popoare, con-siderând că acest pact este primul pas când cele două popoare își întind mâna... Prin prelegerile care vor fi prezentate azi, intrăm ma-siv în domeniul politicii și în problema națională, problema minorităților. Este inevitabil acest lucru, pentru că este vorba despre cea mai controver-sată și, totodată, cea mai importantă perioadă de formare a națiunilor, pe-rioda pașoptistă. Con-fruntările dintre popoare, dintre națiuni, după cum foarte bine știm, sunt foar-te aspre, dure, și o să au-ziți aici tot felul de repro-șuri etc., dar ce este mai important este faptul că și în aceste momente foarte critice din centrul Europei, fiecare reprezentant al na-țiunii respective a vrut să-și apere interesele sale, ale poporului său, ale na-țiunii sale.”

(Continuare în pag. a 5-a)

EDITORIAL

Ai noștri tineri în România să învețe...

Tinerii de azi au posibilitatea să studieze oriunde do-resc ei. Dacă vor, pot studia la Sorbona din Paris sau la Oxford din Anglia, la fel ca la ELTE din Budapesta sau la Universitatea din București. Pentru aceasta au nevoie doar de o bursă sau de un sprijin financiar considerabil din partea părinților.

În Ungaria, abia a trecut perioada bacalaureatului că tinerii trăiesc deja emoțiile examenelor de admitere. Punc-tajul necesar pentru a intra la o universitate sau faculta-te în Ungaria se va stabili doar în cursul săptămânii vii-toare. În paralel, însă, unii tineri de-ai noștri își pregătesc deja dosarele și pentru studii superioare în România, ca în caz că nu le reușește să obțină un loc aici, în Ungaria, să poată concura pentru o bursă la o facultate din Ro-mânia.

Ne-am obișnuit deja că de câțiva ani încoace, așa pe la mijlocul verii, se poartă numeroase discuții cu argu-mente pro și contra pentru a studia sau nu în România. Păreri diferite de la un om la altul: unii sunt de părere că tinerii noștri întâmpină mult prea multe probleme când se duc să studieze în România (de exemplu, se pot în-scrie numai cu întârziere la facultăți, din cauza birocra-ției prin care trec dosarele tinerilor români din afara granițelor; nu primesc locuri la căminele de studenți; bursa este mică, iar cheltuielile mari, etc.), alții sunt de părere că toate aceste probleme pot fi depășite, iar re-zultatul final este mult mai important decât calea, poate nu întotdeauna lipsită de dificultăți, care duce până la obținerea unei diplome de medic, profesor, economist sau orice altă meserie pe care tinerii noștri și-o doresc.

Nemulțumirile și criticile la adresa studiilor în Româ-nia vin, de obicei, din partea acelor părinți și tineri care nu au cunoștințele necesare despre școlarizarea în Ro-mânia sau care se așteaptă ca cineva să rezolve în locul lor toată procedura birocratică. Acei tineri care au cu-noștințele necesare, atât în domeniul de specialitate, cât și în cel al limbii române, cu siguranță nu întâmpină atâ-tea greutăți ca cei care se duc nepregătiți la studii su-perioare în România. Aceștia din urmă ar da de obsta-cole și în Ungaria, nu doar în România.

Statul român acordă în fiecare an în jur de 10-15 burse de studii pentru tinerii români din Ungaria. Numă-rul acestor burse nu a fost epuizat nici într-un an, însă în fiecare vară se găsesc câțiva tineri care să-și dorească să învețe în România, în limba română. Majoritatea ace-sor tineri se orientează mai cu seamă spre centrele uni-versitare cu mare tradiție din Ardeal și Banat (Cluj și Timișoara) și, din păcate, nu spre București. Tot mai mulți preferă și universitățile mai noi din Oradea sau Arad.

Un alt amănunt de care ar trebui ținut seamă (dar de care uită toată lumea) este că statul român acordă aceste burse de studii și scutire de taxă școlară pentru românii din afara granițelor țării cu scopul de a contribui la pă-strarea identității naționale, a limbii, culturii și tradițiilor românești. Politica României de aducere la studii a tine-rilor etnici români înseamnă nu doar oferirea posibilită-ții de a învăța în limba maternă, ci de a crește o nouă generație de intelectuali români pentru comunitățile din care acești tineri provin, care vor deveni cu timpul, după ce se vor întoarce acasă, locomotivele comunității lor.

Responsabilitatea de a duce la bun sfârșit acest lucru însă nu este doar a României, ci în primul rând a noas-tră, a tuturor care facem parte din minoritatea română din Ungaria. Să privim aceste burse de studii, la fel ca orice alt ajutor venit din țara-mamă, ca pe un dar părin-tesc, oferit pentru supraviețuirea noastră, a limbii și cul-turii strămoșilor noștri.

Eva Iova

Pe scurt...

RECORDUL LUI POPA'S

Caricaturistul Ștefan Popa *Popa's* se află la un pas de a intra în Cartea Recordurilor pentru cei mai mulți șefi de stat satirizați. „Ambasadele străine au solicitat deja albumul Nostradamus, care reunește peste 130 de președinți, în timp ce Ministerul Afacerilor Externe de la București nu a comandat nici un exemplar”, a declarat Popa's, cel mai rapid caricaturist din lume.

ARĂDENI LA FESTIVALUL DE TEATRU AVIGNON OFF

Teatrul de Marionete din Arad va fi prezent la Festivalul de teatru Avignon Off – unul dintre cele mai mari festivaluri de teatru din lume, cu 818 companii înscrise, din care 78 străine, 957 de spectacole, în 110 locații și 825 de autori – care se desfășoară în perioada 10 iulie – 2 august. Spectacolul „Le Petit Théâtre pour les Petits” de Victor Ioan Frunză include cunoscute basme europene, jucate în cadrul unor reprezentații de muzică și imagine, interpretate în direct, parțial vorbite în franceză și parțial subtitrate. Spectacolul „Hymnus” este o producție a Casei de Cultură a Municipiului Arad și a Teatrului „Fani Tardini” din Galați.

FESTIVALUL CERBUL DE AUR

Festivalul Internațional „Cerbul de Aur”, ediția aniversară, va avea loc la Brașov, la sfârșitul lunii august, în Piața Sfântului. Anul acesta se împlinesc 40 de ani de la prima ediție a festivalului.

IGLESIAS ÎN DUET CU BUSUIOC

Luni, 14 iulie, cântărețul spaniol Julio Iglesias a susținut un concert la Cluj-Napoca, în duet cu românul Costel Busuioc, în cadrul turneului care marchează 40 de ani de carieră a artistului spaniol. Julio Iglesias a mai concertat la Iași, iar pe 19 iulie va concerta la Constanța. În cadrul turneului „40 de ani de muzică”, început în ianuarie, Iglesias a cântat deja în Africa de Sud, Columbia, Venezuela, Argentina, Uruguay, Brazilia, Statele Unite ale Americii, Turcia, Slovenia, Ucraina, Serbia și Rusia.

Esterházy, pe românește

Scriitorul Esterházy Péter zugrăvește în cartea „Harmonia Caelestis”, de peste 800 de pagini, istoria familiei sale de viță nobilă, împletită cu fapte sociale dramatice din Ungaria. Esterházy, în vârstă de 58 de ani, născut la Budapesta, într-una dintre cele mai vechi și mai renumite familii aristocratice maghiare, este la ora actuală cel mai cunoscut și apreciat scriitor ungur pe plan internațional, apreciază cotidianul bucureștean Evenimentul Zilei.

Supranumit și „copilul-minune al literaturii maghiare”, scriitorul a fost de curând prezent în România, și-a lansat la Bookfest „Harmonia Caelestis”, o „biblie” de 800 de pagini, apărută la Editura Curtea Veche, fiind prezent după aceea și la Neptun, la Festivalul Internațional „Zile și Nopti de Literatură”. „În timpul comunismului, am citit mult mai mult și am făcut mult mai mult amor, dar asta nu înseamnă că trebuie să ne întoarcem acolo. În perioada comunistă, cititorul citea din alte motive decât astăzi”, a spus scriitorul maghiar la Neptun.

„Harmonia Caelestis”, volumul

de 808 pagini, apărut în Colecția Byblos, coordonată de Livia Szász, la Editura Curtea Veche, este structurat în două părți: „Cartea întâi – Propoziții numerotate din viața familiei Esterházy” și „Cartea a doua – Confesiunile unei familii Esterházy”. „În «Harmonia Caelestis», Esterházy Péter se mișcă fără probleme, cu maximă de-gajare, printre figurile reale și imaginare, aleargă dintr-o țară în alta, dintr-o regiune în alta, dintr-un secol în altul – deconstruiește și reconstruiește totul, inclusiv cadrul cronologiei, apoi aduce totul și îl înghesuie într-un sac fără fund”, afirmă traducătoarea Anamaria

Pop. „Istoria familiei se contopește cu istoria națiunii ungare, până și în valențele ei psihologice. În fața fiului întotdeauna merge un tată, la fel cum în fața cetățeanului este prezent statul. Este absolut indiferent câți copii și nepoți o să aibă fiul, o parte din el rămâne fiu pentru totdeauna”, explică traducătoarea.

Reamintim că în decembrie 2007, Institutul Cultural Român din Budapesta i-a decernat lui Esterházy Péter Premiul de Excelență. „Am luat numeroase premii internaționale din Vest, dar e primul care vine din Est”, a spus atunci Esterházy. E.I.

Pensionarii români din Jula în excursie

Clubul Pensionarilor Români din Jula a organizat la sfârșitul săptămânii trecute o excursie de trei zile în România. În prima zi a excursiei, 11 iulie, pensionarii julani au vizitat orașul Beiuș și au fost la Stâna de Vale. A doua zi, 12 iulie, s-au oprit la Peștera Urșilor, iar după masă au vizitat biserici ortodoxe din lemn. În ultima zi a excursiei, vârstnicii julani s-au oprit la Oradea, unde au vizitat Episcopia ortodoxă, Biserica cu Lună, Teatrul Național și Palatul Vulturul Negru. Excursia a fost sprijinită de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, Autogovernarea Românească din Jula și Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. A. Cioca

Aquapark la Băile Felix

Bihoreni nu vor mai trebui să meargă la aquapark-ul din Dobriță, pentru a se da pe tobogane, pentru că vor avea parcul lor de distracții, pe o suprafață de 10 ha – informează bihon.ro.

Valoarea totală a proiectului este de 13,5 milioane de euro, dintre care 3 milioane de euro a costat doar proiectarea. Cinci firme s-au prezentat la licitația organizată de Primăria Sânmartin pentru proiectarea parcului de distracții acvatice.

La finele săptămânii trecute, comisia de licitație a desemnat câștigătoare asocierea de firme SC Rono Urban Grup SRL și SC Atrium Project SRL.

A.C.

Consiliul local din Jula și-a revizuit decizia

La ședința ordinară din luna iunie a Consiliului local din Jula, edilii orașului au decis în privința concursului publicat pentru ocuparea postului de director al Grădiniței românești. Aceștia au votat în majoritate pentru numirea educatoarei *Maria Butt* în postul de director, în defavoarea celelalte concurente, *Ana Ciotea*, educatoare la Grădinița Ewoldt Eliz din Jula. Înainte de această ședință, însă, și-a exprimat părerea și Autogovernarea Românească din Jula, care a acordat încredere Anei Ciotea.

Pe 10 iulie, Consiliul local din oraș a ținut o nouă ședință extraordinară. Pe ordinea de zi a figurat și moțiunea cu privire la alegerea noului director de la Grădinița

românească. Consilierii au votat de această dată despre anularea deciziei din 26 iunie și au decis despre publicarea unui nou concurs pentru postul de director de la grădiniță. Totodată, efectivul educatoarelor de la Grădinița românească s-a mărit cu un post pentru o perioadă determinată (10 iulie 2008 și 1 iulie 2009). Consiliul local din Jula a decis și despre finanțarea postului cu o sumă de 1.600.000 de forinți, care vor fi asigurați din suma de rezerve a anului bugetar 2008.

După mai multe discuții referitoare la diferitele legi, pe care unii consilieri le-au interpretat după voința lor, președintele Autogovernării Românești din Jula, *dr. Ioan*

Ciotea a luat cuvântul referindu-se la scrisoarea primită de la secretarul de stat din cadrul Ministerului de Învățământ Public, în care *dr. Szüdi János* a informat Autogovernarea Românească că numai această singură organizație deține dreptul de acord în numirea unei persoane în fruntea unei instituții românești.

Directoarea actuală *Cornelia Taga Mihăiescu* își va încheia cariera la sfârșitul acestei luni, dar înainte ca aceasta să iasă la pensie, Consiliul local din Jula va desemna la următoare ședință din 28 iulie persoana care va conduce grădinița până la aprecierea noului concurs.

A. Cioca

Bicentenarul nașterii mitropolitului Andrei Șaguna...

(Urmare din pag. a 3-a)

Conferențiarilor au prezentat diferite aspecte ale personalității mitropolitului Șaguna, au prezentat biografia și partea laică a vieții și activității lui Andrei Șaguna, ieromonahul *David Pop*, secretar eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române din Jula, a pus în evidență partea bisericească a vieții sale, comunicarea părintelui David fiind intitulată „Andrei Șaguna, omul bisericii”. *Petru Weber*, profesor de istorie la Catedrala de română a Universității din Seghedin a pregătit pentru conferință o lucrare în care

a prezentat părerile unguirilor despre rolul lui Andrei Șaguna în revoluția de la 1848, rol frecventat în istoriografia maghiară, rol care perpetuează până în ziua de astăzi în cercurile de istorici din Ungaria.

Conferința s-a încheiat cu vernisajul expoziției „Am chipuit, am snimuit, am pingălit”, parte a proiectului Populații istorice românești astăzi finanțat de Ministerul Afacerilor Externe, Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni și derulat de Muzeul Țăranului Român și Fundația Al.

Tzigara Samurcaș. S-a lansat un volum cu CD intitulat „Dacă n-ar vu fi, nu s-ar vu povesti...”, o antologie a povestitorilor români din Ungaria, coordonat de *prof. univ. dr. Otilia Hedeșan*.

Manifestarea s-a încheiat cu o recepție oferită de Consulatul General al României la Seghedin, înainte de care s-au depus coroane de flori la placa din piața Klauzál, care comemorează încheierea tratatului de pacificare româno-ungară, semnat de Kossuth Lajos și Nicolae Bălcescu la 14 iulie 1849.

Anca Butar

La mulți ani!

Duminică, 13 iulie, *Eva Bocsor Karancsi*, președinta Asociației Culturale Române „Mihai Puri” din Otlaca-Pustă, a sărbătorit alături de familie cea de-a 58-a sa aniversare. Îi urăm și noi să aibă parte de o viață lungă în sănătate și fericire, și o activitate cât mai intensă și pe mai departe în fruntea asociației pe care o conduce cu atâta însuflețire. La mulți ani!

Pe 11 iulie 2008, colegul nostru de la Radio Seghedin, *Adam Bauer*, redactor al emisiunii în limba română, a împlinit frumoasa vârstă de 40 de ani. Cu această ocazie, vinerea trecută, după simpozionul dedicat bicentenarului nașterii marelui mitropolit Andrei Șaguna, la Consulatul general al României de la Seghedin, prietenii i-au făcut plăcuta surpriză de a-l felicita la recepția de la consulat în fața tuturor celor prezenți. Și pe această cale îi urăm încă odată mulță bucurie, sănătate și „La muți ani”!

Notă: Toate cele trei persoane din centrul imaginii de mai sus au schimbat de curând „prefixul”, de la 30, la 40. Le urăm, și în mod public, colegilor de la tv *Ștefan Crâsta* și *Tiberiu Boca*, „La mulți ani”!

Pe scurt...

ALETEA

În perioada 1–3 august, la Aletea se va organiza întâlnirea mondială a aletenilor. Expoziții, baluri cu merinde, programe culturale și jocuri populare vor îmbogăți programul de trei zile al festivalului. Minoritățile din oraș se pregătesc cu prezentări gastronomice și manifestări culturale în așteptarea aletenilor din întreaga lume. În programul deosebit de bogat figurează depuneri de coroane, comemorări și numeroase programe culturale, concurs de prăjituri, concursuri pentru copii și tineret, concerte în aer liber, iar ultima seară se încheie cu focuri de artificii.

CHITIGHAZ

Parcul Castelului Almásy din Chitighaz va găzdui pe 16 august o nouă sărbătoare a satului, și anume Zilele Satului și Festivalul Pogăcițelor. Evenimentul va fi organizat de autogovernarea localității. Festivalul va începe cu prezentarea și gustarea pogăcițelor, după care va urma o zi de distracție cu programele culturale și concerte pentru tineret, care se vor desfășura pe scena din curtea Castelului.

MEDGYESEGYHÁZA

Pentru a XIV-a oară se va organiza în această vară Festivalul Lubenitei de la Medgyesegyháza. În programul celor trei zile din perioada 1–3 august vor figura consfătuiri și prelegeri de specialitate, concursuri distractive și sportive pentru diferite generații, concerte și spectacole de folclor și muzică ușoară. În ziua de sâmbătă, între orele 9.30–12.00 va avea loc festivalul internațional de dansuri populare, la care vor participa și oaspeți din România.

ALETEA

Luni, 14 iulie, a început tabăra pentru copii, în organizarea Casei de Cultură din Aletea. La tabără participă copii din Aletea și Chitighaz, de naționalitate români, nemți și slovaci. Participanții la tabără vor învăța să gătească specialități din bucătăria celor trei minorități, vor lua parte la cercuri de creație și sport, și vor face excursii cu bicicleta în zonă și la casa-muzeu din Chitighaz. Programul taberei cuprinde și o excursie în România.

Fanfara adună oamenii la ascultarea Evangheliei

90 de ani de la înființarea fanfarei baptiste din Chitighaz

La începutul secolului XX, și în regiunea Crișurilor a început dezvoltarea bisericilor baptiste, iar odată cu această dezvoltare s-au înființat pe rând și coruri și fanfare. În Biserica Baptistă din Chitighaz fanfara s-a înființat exact cu 90 de ani în urmă, în anul 1918. Cu ocazia anului jubiliar, biserica a organizat servicii aniversare. În zilele de 28–29 iunie, credincioșii din Chitighaz și oaspeții veniți din localitățile învecinate, precum și din România au sărbătorit împreună cu fanfara de 90 de ani, amintindu-se cu mulțumire de binefacerile lui Dumnezeu și de înaintașii, care au început această slujbă de închinare, dar și privind cu încredere spre viitor.

Devotați pentru slujire

În această regiune, coruri și fanfare baptiste s-au înființat la Curtici, Buteni, Șiclău, și apoi în anul 1918, la Chitighaz. „Fanfara s-a format cu 13 membri și a fost instruită de dirijorul din Curtici, Gheorghe Mariș, care a servit între anii 1918 și 1921. Biserica soră din Curtici și mai târziu a contribuit la dezvoltarea fanfarei din Chitighaz prin lucrătorii săi și prin cântările puse la dispoziție”, prezintă începutul slujbei de închinare într-o cântăciță de aducere aminte, presbiterul Bisericii Baptiste din Chitighaz, dr. Ștefan Cioca. Între anii 1921 și 1945 au dirijat fanfara frații Kiss Gábor de la Bichiș, Gheorghe Honfi, Petru Stan. Însă cu izbucnirea celui de-al doilea război mondial, tinerii fanfariști fiind chemați la luptă, și întorcându-se acasă dintre ei doar foarte puțini, fanfara s-a distrus și și-a oprit activitatea pentru un timp. „În anul 1947, la inițiativa fratelui Gheorghe Honfi și Petru Selejan,

fanfara a fost reorganizată. De fapt, a trebuit reînființată, alcătuită din nou din tineri. Dintre fanfariștii bătrâni doar fratele Ioan Szarka a servit în continuare în rândul fanfarei noi. Fanfara a fost formată din 25–30 de tineri evlavioși, care au avut mare râvnă pentru a învăța muzica și a servi în fanfară, jertfindu-se mult pentru aceasta”, se amintește de reînființarea fanfarei și de fanfariștii evlavioși fratele Cioca.

Entuziasmul fanfariștilor nu a încetinit în aceste decenii, ba mai mult, fanfara este tot mai viaie, membrii cântând la trambite în mod profesionist. Astăzi fanfara este condusă de doi dirijori: *Gheorghe Moț* și *Iosif Stan*. Cei doi nu numai instruiesc fanfara, dar compun și cântări noi pentru a-L lăuda prin ele pe Dumnezeu. Aceste cântări minunate și altele au mărit numele Domnului la serviciile de aniversare. „În noiembrie vor fi 20 de ani de când sunt eu aici, și pot să spun că fratele Iosif Stan este un ucenic al meu”, spune fratele Gheor-

Fanfara în anul 1921, la trei ani de la înființare

În picioare, de la stânga: Vasile Hodojo, Vasile Olar, Petru Szarka, Teodor Otlăcan, Gheorghe Gros, Petru Stan. Pe scaune: Ioan Selejan, Gheorghe Iova, Ioan Cristea, Florian Șipoș și Ștefan Szántó

ghe Moț despre colaborarea cu fratele Stan. „El era un bun muzicant în anul 1988, când am venit aici. De prin 1993–94, ocupându-mă mai mult de partea corală, n-am putut să fac amândouă. Am văzut că este un om deosebit, este un talent și bun dirijor și l-am pregătit personal să progreseze. Mă bucur mult de el, pentru că este și un bun lucrător de muzică. Chiar a început să scrie și el, și chiar acum a compus pentru aniversare un imn jubiliar, prelucrat pe note muzicale chiar de el. Am făcut și eu imn jubiliar, și împreună vrem să fie bucurie în biserică. Și prin această lucrare crește puterea noastră de lucrare în

sprijinul cultural al muzicii creștine în biserică.”

La sărbătoare, fratele Moț ne-a mărturisit ce înseamnă acești 90 de ani trecuți de la înființarea fanfarei.

– Eu aș putea numi acești 90 de ani o rădăcină foarte sănătoasă a muzicii în biserică, care s-a întregit în mulți ani de lucru și în mulți ani de jertfă. Trebuie să recunoaștem că fără jertfă nu se poate face nimic, și la această jertfă au contribuit în mare măsură muzicanții, precum și noi care am compus muzica. Suntem împreună tot timpul și trebuie să ne pregătim mult la repetiții. Fanfara noastră contribuie la programele de sărbătoare de la nașterea Mântuitorului, de la Înviere, la înmormântări. Facem o contribuție deosebită în sprijinul vestirii Evangheliei, doar că noi vestim Evanghelia prin cântare, iar frații vorbitori prin cuvânt.

– Fanfara a fost întotdeauna o mare binecuvântare pentru biserica noastră. Sunt foarte bucuroși, pentru că bunicul meu a fost încă în primele imagini din 1925 și știu că și el a fost un fondator al fanfarei, își amintește conducătorul bisericii *Ștefan Sziklász*. Iubirea muzicii, a închinării înaintea Domnului a moștenit-o întreaga

familie de la bunicul meu. Acest tip de închinare s-a moștenit de la o generație la alta. Muzica a fost la îndemână în orice situație, atât în biserică, cât și la câmp, atât în bucurii, cât și în necazuri. Muzica și cântarea s-au adâncit tot mai mult în sufletul credincioșilor noștri, creând o atmosferă spirituală liniștită și de pace în biserică, și oriunde a răsunat cântarea. Fanfara a fost o binecuvântare în primul rând pentru cei ce cântă în ea, pentru că acești fanfariști au fost stimulați să însușească cunoștințele muzicale, să cunoască muzica tot mai adânc. Mulți dintre ei au studiat în școli de muzică sau au cântat și în alte orchestre sau formații. Acest lucru a contribuit la faptul că mulți au studiat în mod avansat, la școli superioare. Suntem mândri de numeroasele persoane care au obținut un renume în acest domeniu. Mulți străini au frecventat biserica și fanfara din cauza iubirii muzicii. Acesta este un lucru bun, pentru că mulțumită muzicii omul respectiv s-a apropiat mai mult de Dumnezeu. Sperăm ca această iubire a muzicii o să aducă roade în sufletul acestor persoane.

(Continuare
în pag. a 10-a)

Fanfara din Chitighaz în anul 2008

ÎPS Irineu, noul Mitropolit al Olteniei

Prea Sfințitul Părinte Irineu Slătineanu este noul Mitropolit al Olteniei. Sfințul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ales săptămâna trecută, prin vot secret, după două tururi de scrutin, cu 24 de voturi din 47 exprimate, pe Prea Sfințitul Părinte Irineu Slătineanu, arhiepiscop al Râmnicului, în scaunul vacant de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, Prea Sfințitul Părinte Episcop vicar patriarhal *Vincentiu Ploieșteanu* obținând 22 de voturi, iar un vot a fost nul.

Ceremonia de întronizare a noului Mitropolit al Olteniei, prof. dr. Irineu Popa, va fi oficiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh *Daniel*, în Catedrala mitropolitană din Craiova, duminică, 27 iulie.

PS Irineu Slătineanu, Arhiepiscop vicar al Episcopiei Râmnicului, s-a născut la 16 noiembrie 1957, în localitatea Perişani, județul Vâlcea (numele său de botez este Ioan). Formarea teologică a dobândit-o la Seminarul Teologic din Craiova (1975–1980) și Institutul Teologic Universitar din București (1981–1985), unde a fost admis și pentru cursurile de doctorat, cursuri ce le-a continuat la Institutul Teologic Ortodox „Saint Serge” din Paris (1987–1990), unde i s-a conferit titlul de doctor în 1990. Între 1986–1987 a urmat cursurile de

Limba și literatura franceză la Universitatea din Grenoble. În 1974 intră ca frate la Mănăstirea Frâsinei, unde este tuns în monahism în anul 1985, iar ulterior a fost hirotonit ierodiacon (1985) și ieromonah (1986). În 1991 a fost ales ca Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Râmnicului cu numele „Slătineanu”. Începând cu 1990 a predat ca profesor istoria Bisericii Universale la Institutul Teologic „Saint Serge” (1990–1991), și ca suplinitor al catedrei de Istoria culturii și civilizației bizantine (1992–1995). Din 1995 este titular la catedra de Teologie Dogmatică și Morală la Facultatea de Teologie a Universității din Craiova.

Pe lângă activitatea didactică, a desfășurat și o bogată activitate misionar-pastorală, precum și științifică, concretizată în cărți, studii și articole. A participat și participă activ la diferite simpozioane și întruniri ecumenice în țară și peste hotare.

Întru mulți ani, stăpâne!

Pe 8 iulie 2008 s-a împlinit 1 an de la hirotonirea și instalarea Prea Sfințitului Părinte *Siluan* în scaunul de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Cu această ocazie, vinerea trecută, după simpozionul dedicat bicentenarului nașterii ma-

relui mitropolit Andrei Șaguna, la Consulatul general al României de la Seghedin, reprezentanți ai diplomației române din Ungaria și membrii ai comunității românilor din această țară l-au felicitat pe Întăistătorul Bisericii Ortodoxe Române din Un-

garia, oferindu-i buchete de flori și urându-i Prea Sfinției Sale să trăiască întru mulți și fericiți ani și să cârmuiască în continuare de Dumnezeu păzita Eparchie a Julei cu multă dragoste, putere și devotament, la fel cum a păstorit-o și până acum.

E.I.

Ambasadoarea Ireny Comaroschi din Budapesta înmânând un buchet de flori pentru PS Siluan

Noi sfinți în calendarul Bisericii Ortodoxe Române

În cadrul lucrărilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care au avut loc pe 8–9 iulie, la Reședința Patriarhală din București, a fost aprobată trecerea în rândul sfinților a domnitorului Neagoe Basarab, a lui Dionisie cel Smerit și a mitropolitului Iachint de Vicina.

Domn al Țării Românești între anii 1512 și 1521, Neagoe Basarab ocupă un loc însemnat în galeria personalităților istorice ale poporului român. Este autorul uneia dintre cele mai vechi capodopere ale literaturii românești, „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul

său Teodosie”. De asemenea, în timpul domniei sale s-a tipărit „Evangeliarul” slavon al lui Macarie.

Dionisie cel Smerit sau Exiguus, trăitor în a doua jumătate a secolului al V-lea și prima a secolului al VI-lea, a fost un cunoscut traducător de scrieri patristice din Dacia Pontică,

după Sfântul Ioan Casian. Opera sa constă în primul rând dintr-un număr de traduceri patristice în limba latină, cuprinse într-o Antologie de texte. Dionisie cel Smerit a conceput și numerotarea anilor începând de la nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, numerotare care s-a răspândit în întreaga lume prin intermediul calendarelor iulian și gregorian.

Iachint de Vicina este primul mitropolit al Țării Românești. În timpul păstoririi sale, au fost întemeiate noi așezări mănăstirești și sunt strânse legăturile duhovnicești cu Patriarhia de Constantinopol.

Propunerea de canonizare a celor trei sfinți români a fost făcută în cadrul ședinței Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, care s-a desfășurat în data de 19 iunie a acestui an.

A.B.

„Orice faptă bună este o cruce.”

Sfântul Marcu
Ascetul

Cleopatra Stratan va lansa păpușa care îi poartă numele

Cleopatra Stratan va lansa sâmbătă, 19 iulie, la București, păpușa care îi poartă numele, transmite Info-Prim Neo.

Păpușa Cleo, fabricată în Spania, are înălțimea de

și elasticul de păr. Jucăria cântă piesa care a făcut-o celebră pe fiica cântărețului Pavel Stratan.

Pe viitor, fabrica din Spania va produce și va comercializa haine noi ale

35 de centimetri și seamănă cu micuța artistă, fiind reproduse în detaliu toate accesoriile pe care Cleo le-a purtat în videoclipul piesei „Ghiță”, inclusiv ceasul și ochelarii de soare, chiar

păpușii identice cu cele pe care le va purta Cleopatra în clipuri sau concerte. Prima tranșă a noii jucării constă din 60 de mii de exemplare, la prețul de 35 de euro bucata.

Câine furios

De ce este supărat câinele din figura alăturată? Pentru a afla, colorați în cafeniu toate câmpurile notate cu 1, apoi cu negru pe cele unde se află cifra 2, în roșu pe 3, în galben pe cele cu 4, cu verde pe 5, în culoare portocalie pe cele cu 6, iar pe 7 în albastru deschis.

ISTORII PIERDUTE

Biblioteca din Alexandria

Celebră pentru cea mai mare colecție de cărți din lumea antică, fiind prima universitate și lăcaș al celor mai luminate minți din antichitate, Biblioteca din Alexandria a trecut în tărâmul legendei. Distrugerea ei a fost zugrăvită drept unul din cele mai dramatice capitole din istoria culturală a omenirii, care a cufundat Europa în Epoca Întunecată și a aruncat înapoi cu un mileniu dezvoltarea științei, filozofiei, medicinei, istoriei și literaturii. Pierderea bibliotecii a fost descrisă ca „ziua în care istoria și-a pierdut memoria”. Legenda bibliotecii este întărită de vălurile de mister care o înconjoară. Cât de mare a fost? Ce comori incredibile a adăpostit? Cum a fost distrusă și de către cine? Și unde se află ruinele?

Varianta standard a istoriei bibliotecii se prezintă în felul următor. Alexandru cel Mare a fondat orașul Alexandria în 332 î.Ch., dar a mai zăbovit acolo destul încât să edifice planul străzilor și să-l populeze cu clădiri. După moartea sa, survenită câțiva ani mai târziu, unul dintre generali săi, Ptolemeu Soter, a preluat comanda Egiptului și a stabilit capitala la Alexandria, construind mari palate și temple, printre care și templul Muzeilor (sau Muzeum). Fiul său, Ptolemeu al II-lea Philadelphos (282–246 î.Ch.) a pus bazele bibliotecii, adăpostită fie în incintă, fie lângă Muzeum, pornind de la fondul de cărți al bibliotecii personale a lui Aristotel. Ptolemeu al III-lea Euergetes i-a continuat lucrarea, și a hotărât să strângă în bibliotecă toată cunoașterea din lume, a instituit o politică agresivă de colectare care a cuprins achiziția de suluri, copierea lor și returnarea copiilor, păstrând originalele. Se spune că fiecărui vas ce tranzita Alexandria îi erau rechiziționate sulurile noi și că a împrumutat întreaga

colecție de pergamene din Atena, devalizându-i cu bună știință depozitul cu scopul de păstra originalele. Colecția a cuprins în final peste 500.000–700.000 de exemplare, după unele surse, făcând din ea de departe cea mai mare colecție cunoscută de lumea antică. Pe lângă colecția de papirusuri (iar mai târziu de vellum, pergamene subțiri), Ptolemeii au sponsorizat o facultate permanentă cu circa 30–50 de profesori, care trăiau și lucrau în bibliotecă, iar de-a lungul secolelor printre aceștia s-au numărat cele mai strălucite nume ale antichității, inclusiv Euclid (părintele geometriei), Eratostenes (care a calculat circumferința Pământului), Arhimede (legendarul des-

lui că au lucrat izolați unul de celălalt, au ajuns la 72 de versiuni identice, grație inspirației divine.

În împrejurimile Bibliotecii Regale (sau Marea Bibliotecă) se aflau bibliotecile „fiice”, una dintre ele fiind găzduită în Serapeum, un templu magnific dedicat lui Serapis și fondat de Ptolemeu al II-lea. Împărații romani de mai târziu, inclusiv Claudius și Hadrian, au construit la rândul lor alte biblioteci în Alexandria.

Deși există numeroase surse antice și bizantine care menționează distrugerea bibliotecii, ele sunt contradictorii, inconsistente și confuze, și nu s-a păstrat nici o relatare contemporană definitivă. În mod tradițional, distrugerea bibliotecii a fost pusă pe sea-

coperitor al pârgheii, șurubului și al numărului pi) și Galenius (cel mai influent creator de texte de medicină vreme de 1400 de ani).

Datorită bibliotecii, Alexandria a devenit centrul cultural și de învățământ al lumii mediteraneene vreme de peste 600 de ani, dând naștere la o seamă de legende. O poveste bine cunoscută a ajuns la noi prin savantul Aristee (aprox. 180–145 î.Ch.) sursa cea mai timpurie care menționează biblioteca, care povestește cum 72 de rabini au fost aduși la bibliotecă pentru a traduce Vechiul Testament în limba greacă, și care, în pofida faptu-

ma a trei popoare. Se spune că Iulius Cezar i-ar fi dat foc din greșală atunci când a pus să fie incendiată zona din jurul docurilor, fiind împresurat acolo în 47–48 î.Ch. Se spune că o gloată de creștini, sub patrilahul Teophilus, a distrus-o la devastarea Serapeumului păgân în 391 d.Ch. În sfârșit, în 640, oștile musulmane au cucerit Egiptul, iar califul Omar se spune că ar fi ordonat ca întregul conținut al bibliotecii să fie ars în cuptoarele băilor orașului, pe motivul că toate scrierile ce contraveneau Coranului erau eretice și că toate care erau în acord cu el erau depășite.

Tabăra de dans la Chitighaz a unit peste 60 de copii

Tabăra de dansuri populare pentru copiii din Chitighaz are o tradiție de 12 ani și este organizată de Asociația culturală a românilor din localitate. Anul acesta, tabăra a fost preluată și organizată de Auto-guvernarea românească și de Casa de Cultură din Chitighaz, cu un sprijin de 800 de mii de forinți de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. Tabăra de dansuri s-a desfășurat în perioada 3-9 iulie, la căminul cultural din localitate, unde, sub îndrumarea a trei instructori, au participat 62 de copii din România și Ungaria.

Personajele principale implicate în acest proiect sunt copiii, și pentru că, în anul de grație 2008 pare un miracol faptul că există copii care se duc de bună voie într-o tabără pentru a învăța dansuri populare autentice! Copiii care aleg această tabără de dans o fac, în primul rând, pentru a petrece o săptămână din vacanță într-o comunitate în care se pot distra pe cinste. Sunt și copii care se înscriu în această tabără special pentru orele sale de dans (este vorba de copii cu pasiuni în acest domeniu și care doresc a se iniția sau a se perfecționa în arta dansului popular), dar cei mai mulți o fac pentru oferta sa de distracție. Rămâne să vedem de ce oferta de înveselire și amuzament a unei tabere de dans popular poate fi ispititoare pentru copii.

În primul rând, copiilor le place să stea într-un grup unde să se simtă pur și simplu bine. Și, pentru copii, a te simți bine înseamnă a nu fi singur, a intra în jocuri amuzante și a te întoarce acasă cu amintiri cu care să te lauzi

– care merită a fi povestite. Iar tabăra de dans din Chitighaz a oferit participanților – în toate edițiile sale – amintiri cu care să se tot laude mult timp. Dacă ai fost participant la tabăra de dansuri, poți intra oricând în ritmul unei melodii populare și poți lăsa cu gura căscată un băiat sau o fată care nu știe dansa. Dar până la urmă, momentele de mare amuzament ale taberei, au fost cele în care copiii au învățat diverși pași de dans – o experiență cu hohote de râs în fața stângăciilor și cu aplauze în fața grațioaselor reușite, cu supărări și împăcări, cu momentele sale de concentrare și seriozitate, dar și de mare veselie.

Lețiile de dans pentru cei 62 de copii chitighăzeni și copii veniți de la Leucușhaz, Kevermes, Jula, Kunszentmárton, Várşand și Pílu, au fost coordonate de trei instructori care au lucrat cu ei pe mai multe grupe: grupa copiilor din clasele 1-4, cea a copiilor din clasele 5-8, elevi de liceu, și grupe pentru avansați și începători.

Dansurile populare învățate de copii au fost dansuri din zona Bihorului și, bineînțeles, dansul chitighăzean. Instructorii taberei de anul acesta au fost *Halmi Zoltán, Csókási Csaba și Csókási Imre*, instructori de dans la școala de artă Kaláris de la Cigánd, școală care are o filială și la Chitighaz. Tabăra s-a încheiat cu un spectacol în care copii au prezentat dansurile învățate, în fața părinților și reprezentanților instituțiilor organizatoare.

A. Butar

Parteneriat între școala din Bedeu și școala din Oradea

La 14 martie, Liceul Pedagogic „Iosif Vulcan” din Oradea, prin directorul *Simona Martin* și pedagogii *Georgeta Tifor, Aurelia Susan, Maria Duma*, a semnat un acord de parteneriat cu școala românească Bedeu. Subiectul parteneriatului este „Moștenire culturală și istorică fără granițe”.

Am întocmit planul de muncă, care cuprinde 10 întâlniri. Prima a fost ținută la 10 mai, având tema „Ziua Europei e și ziua Ta”. La această întrunire s-a făcut prezentarea istoriei Uniunii Europene prin film, împreună am cântat Oda Bucuriei, după care au urmat jocuri și activități distractive. Directoarea școlii din Bedeu, *Elena Szilágyi* a salutat oaspeții veniți din Oradea. Apoi, elevii noștri au prezentat un program cultural românesc, care a cuprins cântece, povești, poezii și dansuri românești.

Atmosfera a fost minunată, ne-am simțit foarte

bine împreună. Copiii din Oradea au spus în cor cu copiii noștri zicalele învățate, conștate și de ei. După-masă în curtea Căminului Cultural am lansat peste o sută de baloane cu dorințele scrise ale copiilor și câțiva porumbei. Peste 50 de copii și peste 20 de părinți și pedagogi au sosit din Oradea. Împreună am fost peste 150 de persoane. Copiii noștri au primit în dar pălării, embleme și stilouri. În timpul activităților distractive, copiii au făcut cunoștință unul cu altul.

La 2 iunie ne-am întâlnit iarăși, de această dată la Oradea, în Orașul Copiilor. Copiii noștri împreună cu copiii din Oradea au desenat pe asfalt, au cântat și s-au plimbat prin oraș. La școală am vizionat un film despre viața tinerilor. Am primit în dar cărți și reviste cu titlul „Tineri și vulcanici”. Cu prietenii noștri din Oradea ne vom întâlni din nou la toamnă. *Maria Jurca, Bedeu*

Fanfara adună oamenii la ascultarea Evangheliei

(Urmare din pag. a 6-a)

Activitate profesionalistă

În pregătirea profesioniștilor a numeroșilor fanfariști, dirijorul Gheorghe Moț accentuează:

– Și sub mână mea au trecut generații de tineri, și lucrând cu muzica, am ajuns la o concluzie, și anume, că la școlile de muzică din oraș, unde se duc copiii crescuți în bisericile noastre, profesorii au o muncă deosebit de ușoară față de cei ce nu activează în biserici. Copiii noștri sunt crescuți de mici în jurul fanfarei și intră în ei acest obicei al cântatului. Șlefuirea muzicală din școală se îmbină cu ceea ce primesc ei prin mesajul biblic cântat în biserică. Sigur că studierea în școlile de muzică este o cinste pentru bisericile, și chiar pentru localitățile din care pleacă, pentru că la toate concursurile și oriunde se duc vin cu diplome și cu premii deosebite, așadar se vede clar pregătirea lor avansată față de cei ce nu activează nicăieri în altă parte. Slava să fie a Domnului!

– Aveți date despre numărul întreg al celor ce au cântat vreodată în fanfară în timpul acestor 90 de ani? – I-am întrebat pe Iosif Stan, care din 1993 este dirijorul fanfarei, alături de Ghiță Moț.

– Din păcate, nu pot să spun exact numărul tuturor fanfariștilor noștri, însă în cadrul acestor generații probabil s-au întors în fanfară mai multe sute de fanfariști. În zilele noastre, la duminicile simple cam 10–15, dar la sărbătorile bisericesti sau vara, când se întorc acasă studenții, suntem în jur de 20–25 de persoane. Iar la această sărbătoare am fost aproape 30. Însă problema noastră este că nu avem rezerve, care să fie următorii fanfariști. Cei mai tineri sunt de 16 ani, și mai tânăru nu avem. Totuși vrem să continuăm această muncă și să ne închinăm Domnului prin cântarea noastră. Mă bucur foarte mult de faptul că mulți tineri studiază muzică și este bine să-i așteptăm acasă pe artiștii noștri, care și-au ales acest domeniu de profesie. Este un lucru extraordinar, când fanfara este

întreagă și avem în rândul nostru acești muzicanți. Eu sunt într-o situație mai ușoară decât premergătorii mei, din punct de vedere al pregătirii fanfariștilor, deoarece 80–90 la sută au studiat sau studiază la școli de muzică.

Alături de pregătirea profesională a fanfariștilor, mulți dintre membri cântă și în alte orchestre din județul Bichiș, și nu numai. Însă fanfara, precum biserica, are legături frățești și cu alte fanfare din România. După cum fratele Ștefan Cioca ne-a informat, fanfara bisericii a avut mai multe ieșiri în România.

– Am participat la festivaluri, ca de exemplu, Festivalul Fanfarelor Baptiste, organizat la Arad, la Micalaca. Apoi, în 2002 s-a organizat Parada Fanfarelor, care a fost un festival internațional, unde fanfara noastră a obținut și o diplomă de excelență. Diploma a fost acordată de președintele Consiliului Județean Arad, pentru prestația artistică deosebită din cadrul manifestării de la Buteni. Dar mai mult decât atât, noi am avut ieșiri misionare de mai multe ori în bisericile noastre de la Buteni, Sebiș, Salonta, Arad, Grădiște, Lipova, Curtici etc. Bineînțeles, aceste ocazii sunt ocazii de părtășie frățească, de legături prietenești, precum este o bună ocazie și pentru cultivarea limbii române. Noi facem acest lucru spre lauda Domnului, spre lărgirea misiunii atât în România, cât și în Ungaria. Suntem dispuși să luăm parte oriunde suntem invitați și primii. Aceasta este o datorie misionară, datorită de a vesti mesajul Mântuirii și noi o facem cu toată plăcerea, inclusiv tinerii noștri fanfariști, care, de altfel, jertfesc mult pentru această slujire.

De profesionalismul fanfarei din Chitighaz se pot convinge nu numai cei ce o ascultă la fața locului. Momentan se pregătește cel de-al treilea CD înregistrat cu muzica fanfarei. „În 2004 am înregistrat primul nostru CD, ca inițiativă a mea și a colegilor mei, care am realizat-o din surse materiale proprii. Anul trecut, la Paști, s-a înregistrat încă un CD, cu un buchet de cântări de Paști, dar care n-a fost încă publicat. Res-

pectiv astăzi s-a înregistrat al treilea, prin contribuția Radio Vocea Evangheliei din Oradea, publicarea căruia va fi sprijinită de biserica noastră”, ne informează dirijorul Stan.

Staful de înregistrare al postului de radio Vocea Evangheliei din Oradea a fost prezent la serviciul din 28 iunie, iar directorul Daniel Burtic a vestit auditorilor Cuvântul lui Dumnezeu. Pe fratele Daniel Burtic l-am întrebat care a fost scopul și care au fost demersurile acestor înregistrări?

– Sărbătoarea de 90 de ani de la înființarea fanfarei este un eveniment cu totul special în viața bisericii. În fanfara de la Chitighaz sunt foarte mulți profesioniști în ceea ce privește muzica. Cu această ocazie, ei au pregătit cu totul special această sărbătoare, făcând repetiție seară de seară, de mai multe săptămâni. Pregătindu-se foarte bine s-a putut face o înregistrare. Practic este un premiu pe care ei îl primesc, și pe care ei îl dăruiesc mai departe comunității evanghelice, comunității românești și nu numai, prin această muzică de fanfară, care iată că depășește bariera de limbă, depășește acum – prin intermediul postului de radio – și barierele legate de granițe sau de spațiu, pentru că se vor difuza atât pe Vocea Evangheliei din România, cât și pe Radio Vocea Evangheliei Internațional. În felul acesta vor putea beneficia oameni din toate țările de această bogăție de cântări. Putem să spunem că este o punctare fericită pe care a făcut-o fanfara, prin înregistrarea acestui CD.

Toată lauda să-i fie Domnului

Deceniile cu muncă devotată și activitatea lăuda-

bilă din prezent poate fi mulțumită doar harului Tatălui Ceresc, care merită toată lauda și închinarea. Ceea ce s-a accentuat și de presbiterii bisericii și dirijorii fanfarei: cântarea a fost și va fi închinată Domnului. După cum ne-a declarat și fratele Burtic: „În Cuvântul lui Dumnezeu avem mereu-mereu pomenită, luată pe prima linie, problema închinării.”

– Viața noastră este o viață care trebuie să fie închinată lui Dumnezeu. Dacă vorbim despre slujirea bisericii, și în mod special despre slujirea bisericii baptiste în general, vom vedea că fanfara a avut un rol esențial încă de la început. Avem aici de exemplu la Chitighaz o biserică care nu a implinit încă 100 de ani, dar are o fanfară care are 90 de ani. Asta înseamnă că fanfara s-a înființat imediat după înființarea bisericii și a viețuit odată cu biserica, conducând o parte din închinarea bisericii. Nu trebuie să uităm faptul că Biblia vorbește mereu despre trâmbițe. Atunci când Dumnezeu a dat Legea poporului, poporul lui Dumnezeu a fost adunat prin trâmbițe. De asemenea, în momentul în care au cucerit zidurile Ierihonului, poporul a sunat din trâmbițe, preoții, leviții au sunat din trâmbițe. Biblia ne prezintă că îngerii sună din trâmbițe. Venirea Domnului Isus va fi anunțată de trâmbițe. Până acolo merge Biblia că spune: „Ferice de poporul care iubește sunetul trâmbiței”. Prin urmare, fanfara are un rol important în viața bisericii, leagă tinerii, copiii de închinare, de muzică, de biserică și slujirea în biserică. Acum nu numai frații cântă în fanfară, ci și surorile. Există o combinație sub aspectul acesta. Dar cu si-

guranță, fanfara aduce un element plăcut în biserică.

Însă fanfara din Chitighaz nu răsună doar în biserică, ea poate fi auzită și pe străzile localității românești, și nu numai.

– Cu ocazia acestui jubileu am alcătuit o cântică de amintire în care am adunat suportul biblic pentru serviciul fanfarei, spune fratele presbiter Ștefan Cioca. Potrivit acestor cuvinte, ne străduim să împlinim acest serviciu. Biblia spune că este rânduită de Dumnezeu fanfara. Domnul spune lui Moise că: „Fă-ți două trâmbițe și aceste trâmbițe să servească spre adunarea poporului și spre pornirea poporului la luptă.” Exact așa cum Dumnezeu a rânduit trâmbița, și fanfarele bisericilor au servit întotdeauna pentru adunarea, strângerea lumii la ascultarea Evangheliei. Odată cu înființarea bisericilor baptiste s-au înființat și fanfarele. Prima fanfară s-a înființat la Buteni. Credincioșii baptiști au pornit cu fanfara pe valea Crișului Alb, și servind cu fanfara în aer liber au adunat lumea la ascultarea Evangheliei. Și în comuna noastră, fanfara este de aproape o vârstă cu baptismul, este din anul 1918. Acesta a fost cel mai bun mijloc de a aduna oamenii la ascultarea Evangheliei. Mulți localnici au venit la biserică doar ca să asculte cântarea fanfarei. Mulți tineri s-au alipit de fanfară doar ca să cânte cu trâmbița. Serviciul fanfarei a fost întotdeauna dominant în biserică. Îmi aduc aminte ca și copil și tânăr că dacă se întâmpla că nu servea fanfara, atunci oamenii îi simțeau lipsa ei. Mai mult decât atât, fanfara noastră slujește și la ocazii familiale, la înmormântări, la servicii ecumenice, dar și în comună la ocazii obștești, având așadar și un rol obștesc.

Iar ca încheiere, cităm versetul biblic cu care a încheiat rândurile de aducere aminte și autorul publicației „Nouăzeci de ani în slujba închinării”: „Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci Numelui Tău dăm slavă pentru bunătatea Ta, pentru credințioșia Ta.” (Psalmul 115:1).

Când poezia se întâlnește cu pictura...

Pe 26 iunie, Institutul Cultural Român din Budapesta a prezentat în cadrul unei serate literare inedite o colaborare benefică dintre poetul *Petre Stoica* și artista plastică *Mihaela Șchiopu*. Universul poetic al lui Petre Stoica a fost tradus prin culoare și talentul artei în lucrări reunite nu întâmplător sub numele simplu: „Ceva”. La farmecul acestei seri au contribuit și actorii Teatrului Vis

șef al săptămânalului „Epo-ca”. În anul 1995 părăsește definitiv capitala, întemeind în orașul Jimbolia „Fundatia culturală româno-germană”, care îi poartă numele și Muzeul Presei, singurul de acest gen din Europa Centrală și de Est.

Graficiană Mihaela Șchiopu a doctorat în arhitectură la Universitatea „Ion Mincu” din București, este director artistic al

de fapt voia să-și facă o citadelă, în satul natal, să scrie, să-și vadă de-ale sale. Altfel a ieșit! A ajuns la Jimbolia, a făcut o bibliotecă de limba germană, un Muzeu al Presei Românești, unic în România”.

„Nu e capabil de compromisi moral, face parte dintr-o familie de deportați politici, își înghite celebritatea rămânând el însuși, cei care îl cunosc știu că nu s-a schimbat. Pentru un timp, în anii 90, a pus deoparte poezia pentru a face ceva pentru democrație, a fost unul din fondatorii Alianței Civice”, a conchis doamna director. Într-o scurtă autobiografie, pe alocuri glumeată, poetul a spus celor prezenți: „Adevărul este că fac parte dintr-o generație eroică. Noi am debutat când a avut loc revoluția maghiară. După acest eveniment, în România a avut loc o contrarevoluție. Noi am făcut legătura cu poezia interbelică. Am scris versuri politice pentru care am primit și bătaie, iar bătaia m-a făcut longeviv.”

Răspunzând la întrebarea doamnei director „Ce înseamnă Ceva?”, a continuat: „Am participat la întâlniri internaționale și publicul mă întreba ce este poezia. Ca și Garcia Lorca le spuneam: nici eu, nici Dumnezeu nu știe ce este poezia. Nu mai știam ce să spun. Și atunci s-a născut Ceva, care mai târziu, când deja uitasem de ea, a fost descoperit de

din Szekszárd, Frank Ildikó Eszter și Florin Gabriel Ionescu, care au recitat din poemele lui Petre Stoica. Cu acest prilej a fost prezentat un film-portret al poetului, realizat de Ion Barbu și au fost expuse cărți unice și publicații din colecția proprie a poetului.

Petre Stoica s-a născut la 15 februarie 1931, în comuna Peciu Nou, județul Timiș. A absolvit Facultatea de Filologie (română-germană) din București. Între 1954-1962 este corector la E.S.P.L.A. și Editura Univers, între 1963-1972 deține funcția de redactor principal la revista „Secolul 20”. În 1964 devine membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar după decembrie 1989 este ales în consiliul de conducere al acesteia și ia parte la constituirea PEN-Clubului, secția română. La începutul anilor 90, îmbrățișează gazetăria, orientându-se spre publicații neechivoc democratice. Întemeiază „Dreptatea literară”, editând peste 100 de numere și va fi redactor-

cotidianului „Ziua”, grafician al editurii cu același nume și al revistei „România Literară”. A mai colaborat cu Petre Stoica, considerând această întâmplare creativă o încercare de dialog cu poetul, cu poemele sale, care ar putea dura la nesfârșit. Invitată să ia cuvântul a mărturisit: „Se spune că nu-i bine să-i cunoști pe artiști, ci e de ajuns să cunoști ceea ce fac. În cazul meu s-a întâmplat altfel, într-un mod ciudat ne leagă și o prietenie, poezia sa m-a inspirat și m-am gândit la un fel de expoziție în care să trăiască aceste poezii”.

Celor prezenți, doamna director Brîndușa Armanca le-a mărturisit că Petre Stoica este un mare poet din generația de aur, ca Nichita Stănescu, cu care a fost și bun prieten. S-a lansat la București, făcea parte din tot ce mișcă în viața literară. După 40 de ani de stat la București s-a mutat la Jimbolia, „când nici nu ne mai așteptam să mai vină în Banat, mi-a spus că

Ceva

*Acolo în grădină
printre ridichi și foi de salată
printre cioburi de sticlă și bulbi putreziți
printre pietre și pene de cintezoii
într-o zi am găsit
ceva ce găsești numai o singură dată în viață
ceva fără formă, ceva fără gust și culoare
ceva topindu-se ca literele soarelui pe apă
ceva mai frumos decât genele iubitei
ceva cald și dureros ca o melodie depărtată
ceva...
acolo în grădină
ceva ce găsești numai o singură dată în viață.*

Mihaela Șchiopu și transpus în imagini. Văzând grafica ei, am rămas uluit: când am scris? Și dintr-o dată mi-am amintit că mă plimbam prin pădure, în asfințit, când am simțit că pe umeri mi-a căzut o pană. În drum spre casă mi-au tresărit în gând versurile acestui poem. În legătură cu poezia, au fost multe polemici, dacă este de inspirație sau de laborator!? Poezia e, după mine, de natură mistică, un moment misterios. În 1968, când trupele sovietice „eliberatoare” intraseră în Cehoslovacia, după o noapte de nesomn, la aflarea acestei știri m-am așezat la masa de scris și într-o săptămână am scris cea mai bună carte a mea *O casetă cu șerpi*”.

La întrebarea doamnei Brîndușa Armanca, *Cum s-a întâlnit cu poezia lui Petre Stoica?*, domnul profesor dr. Farkas Jenő a mărturisit celor prezenți că

fiind student la Litere în București, împreună cu colegii săi, erau fascinați de poet, unele din versurile sale circulau printre studenți, ca adevărate motto-uri, iar pe poeziile germani i-au citit în traducerea lui Petre Stoica: „Era considerat un modernist cu tot tradiționalismul său”.

Deși este la vârsta la care sănătatea impune restricții și limite, poetul a mărturisit că are în minte multe planuri pe care ar dori să le realizeze și în care contează și pe mai departe pe sprijinul lui Kaba Gábor, primarul orașului Jimbolia, cu ajutorul căruia a putut deschide și Muzeul Presei și de care îl leagă o prietenie de 14 ani.

Pentru cititorii noștri vom publica într-unul din numerele viitoare un interviu realizat cu poetul Petre Stoica, acordat în exclusivitate pentru „Foaia românească”.

Gabriela Enea Elekes

Mari nume ale tiparului: Gutenberg, Macarie, Coresi, Șaguna

Cu siguranță mulți sunt cei care au remarcat că anul acesta, 2008, este un an care încununează numeroase aniversări ale unor personalități, evenimente, fapte și înfăptuiri, realizări în domeniul bibliofil etc. Nu putem să nu aducem și noi un frumos omagiu Măriei Sale Cartea și unora dintre ctitorii de seamă ai acesteia. Cei interesați se vor bucura cu siguranță de punerea la dispoziție a unui set de cunoștințe, date, exemple, nume, contribuții ce țin de istoria cărții.

Demnitari ai Galaxiei Gutenberg

Tipograful german Johann Gutenberg (1398–1466), din orașul nemțesc Mainz este supranumit „cel mai celebru tipograf al tuturor timpurilor”. Anul acesta se împlinesc 610 ani de la nașterea și 540 de ani de la stingerea „părintelui tiparului”. Atunci, în urmă cu mai mult de jumătate de mileniu, lui Johann Gutenberg i-a revenit misiunea cu adevărat revoluționară, de-a dreptul istorică, de a fi inventat un nou tip de presă tipografică. Aceasta utiliza, în premieră pentru continentul european, litere mobile, prin crearea unui aliaj special pentru acest tip de matrice și realizarea unei serii de vopsele (cerneluri) pe bază de uleiuri. O minune? Putem afirma că da. Se petrecea în anul 1445, când meșterul de la Mainz tipărește o poezie germană, după care apar un fragment de gramatică germană, apoi un calendar astronomic și o bulă papală. În 1453 (anul căderii leagănului Ortodoxiei, a Constantinopolului), deci cu 555 de ani în urmă, J. Gutenberg a săvârșit tipărirea unor texte din Biblie, în limba latină. În 1456, după doi ani de efort, vede lumina tiparului Biblia, text integral, în limba latină.

Francezii L. Fèvre și H.-J. Martin aveau să menționeze: „Inventarea tiparului [de către Johann Gutenberg] a avut o funcție esențială în difuzarea scrierilor clasice [...]; a contribuit la fixarea limbilor și a favorizat dezvoltarea literaturilor națio-

nale” în Europa, și nu numai, precizăm noi. Numele lui Gutenberg a devenit sinonim cu tiparul, iar activitatea tipografică, editorială, difuzarea și chiar citirea cărților au prins a se numi prin frumoasa îmbinare Galaxia Gutenberg.

Invenția lui Gutenberg a fost deosebit de apreciată. În scurt timp, tiparul cu litere mobile deschide triumfal porțile continentului european și nu numai (au fost tipărite primele cărți în Italia (1465), Franța (1470), Țările de Jos (actualele state Belgia și Olanda – 1473), Anglia (1477), Austria (1482), Suedia (1483), Portugalia (1489), Danemarca (1493)... La începutul secolului următor, XVI, în acești ani – 1508 – se tipărește prima carte în Scoția și în Țările Române; ceva mai târziu, în Rusia (1533). În 1556 tiparul devine un bun public și în America de Sud, mai exact – în Mexic, apoi în Asia (Damasc-Siria, 1610); în America de Nord prima carte se tipărește la Boston, în 1637, iar pe continentul african – în Egipt, la 1789).

Spațiul românesc

Anul primei cărți tipărite în spațiul românesc este 1508: exact cu cinci secole în urmă!... Cei mai mulți dintre noi știu că prima carte în Moldova veche a ieșit de sub teascurile tiparniței de la Trei Ierarhi din Iași, în 1643: Cazania, sau Carte românească de învățătură,

a mitropolitului Varlaam; peste câțiva ani, tot acolo văzând lumina tiparului și Pravila lui Vasile Lupu. Au fost printre primele cărți tipărite la noi în limba poporului, în limba română – după cum se specifică și în prefețele respectivelor volume scrise și pregătite pentru tipar la Iași – capitala Moldovei istorice. În 1508 însă, la Mănăstirea Dealu de lângă Târgoviște (vechea, prima capitală a Țării Românești) a fost tipărit un Liturghier slavon, cunoscut mai ales ca Liturghierul lui Macarie. Călugarindu-se de tânăr – deja în spațiul românesc – Macarie devine un cleric deosebit de cult, un adevărat cărturar al epocii sale. A fost episcop al Moldovei și mitropolit al Ungro-Vlahiei; este cunoscut și ca autor al uneia dintre primele cronici române, în limba slavonă, care, printre altele, descrie și domnia lui Ștefan cel Mare. Liturghierul lui Macarie a deschis o listă de importante tipăriri românești, în mare majoritate cărți sfinte.

Alte aniversări

Biserica Ortodoxă Română a sugerat a se considera 2008 An al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii, oferindu-se astfel, un prilej fericit de evocare a lucrărilor ce au stat la căpătâiul limbii literare române, dar și al literaturii române.

În 1558 – cu 450 de ani în urmă – în orașul Târgoviște este tipărit un Triod slavon, în care este amintit numele diaconului Coresi (1510–1581) – renumit tipograf și editor care a pus în circulație unele cărți fundamentale ale Ortodoxiei române. Acestea au constituit piatra de temelie a limbii române literare și au contribuit la unificarea graiurilor vorbite în cele trei provincii istorice: Muntenia (Țara Românească), Moldova și Transilvania (Ardealul). Cazania lui Varlaam a fost tipărită cu 365 de ani în urmă, iar acum 360 de ani vede lumina tiparului Noul Testament de la Bălgrad (Alba Iulia), prima traducere românească a unei părți din Sfânta Scriptură. Psaltirea în versuri a mitropolitului Dosoftei apare în 1673, așadar, cu 335 de ani în urmă.

Textul integral al Cărții Cărților se tipărește în 1688 – acum 320 de ani – odată cu apariția, sub auspiciile luminatului domnitor muntean Șerban Cantacuzino, a Bibliei de la București, care a contribuit la cristalizarea limbii literare române. La elaborarea acestei lucrări cu adevărat monumentale, decisive pentru evoluția spiritualității române, au conlucrat reprezentanți ai celor trei provincii istorice românești: frații munteni Radu și Șerban Greceanu, moldovenii Nicolae Milescu Șa-

tarul și Dosoftei, pornind de la modelul oferit de către Coresi, care a activat în Transilvania, la Brașov.

Cu 150 de ani în urmă, la 1858, mitropolitul Andrei Șaguna tipărește Biblia de la Sibiu – în română, cu litere latine. Iar acum 70 de ani apare traducerea literară a Bibliei în limba română, lucrare efectuată de Gala Galaction, distins cărturar, teolog, scriitor, asistat de teologul Radu Vasile, sub redacția acad. Al. Rosetti. Această versiune a Sfintei Scripturi se numește și Biblia de la Chișinău, părintele G. Galaction trind la talmăcire în perioada când era profesor la Facultatea de Teologie din capitala Basarabiei.

Cu 225 de ani în urmă Gheorghe Șincai, reprezentant de vază al Școlii Ardelene (Școală lingvistică, dar și de culturalizare), a tipărit o gramatică latină, care ulterior a servit model pentru elaborarea gramaticilor limbii române. Ceva mai târziu, cu 210 de ani în urmă, la Sibiu apare un prim manual de istorie universală, iar la Buda – un prim manual de retorică, ambele în română. Anul 1883 este remarcabil pentru istoria literaturii române și în genere pentru istoria noastră prin faptul că Mihai Eminescu tipărește primul (și unicul) său volum de Poezii. S-a produs acest eveniment cu 125 de ani în urmă... Tot atunci, însă, Eminescu scrie cel puțin două capodopere ale sale: poemul Luceafărul, devenit foarte curând antologic, și poezia Doina, mult timp dosită de ochii, inima și cugetul cititorilor cei numeroși...

Într-un pas cu contemporaneitatea, menționăm că UNESCO a declarat 2008 Anul Mondial al limbilor – eveniment deloc neglijabil pentru noi toți. Tot la nivel internațional, 2008 este proclamat Anul lecturii.

Așadar, avem în acest an 2008 suficiente aniversări, sărbători, prilejuri de a comemora și propaga personalități, fapte, împliniri spirituale.

(Selecție de E. Iova)

Cele mai ciudate biserici din lume

În diferitele părți ale lumii se construiesc biserici în care oamenii se duc să se roage Bunului Dumnezeu. Unele dintre aceste clădiri însă au forme neobișnuite. Mai jos vă prezentăm câteva dintre aceste clădiri ciudate.

Catedrala Las Lajas, Columbia

Poate nu chiar atât de ciudată, ci mai degrabă uimitoare și impunătoare,

beneficiind și de o amplasare inedită. Catedrala gotică de pe râul Guaitara a fost construită în 1916, în zona unde, potrivit unei le-

gende locale, a apărut Fecioara Maria. Povestea spune că o indiancă purtându-și fiica surdă-mută s-a oprit aici să se odihnească pe o stâncă, moment în care fata a vorbit pentru prima oară, spunându-i mamei sale că a văzut o siluetă într-o peșteră. Mai târziu, pe perețele peșterii a fost descoperită o pictură înfățișând-o pe Fecioara Maria, cu un copil în brațe. Studiile au arătat că nu există nici o urmă de vopsea sau de pigment, culorile fiind impregnate adânc, direct în rocă.

Biserica Tuturor Sfinților, Cehia

Biserica din Sedlec e, cu siguranță, una dintre cele mai stranii din lume, fiind „decorată” în întregime cu oseminte umane reale. Cum a fost posibil? În 1278, parohul local a călătorit până în Palestina, aducând acasă o mostră de pământ de pe Golgota, pe care a împrăștiat-o în cimitirul din zonă. Firește, toți au vrut apoi să-și îngroape aici rudele. În secolul al 14-lea, ciuma bubonică a făcut 30.000 de victime, ale căror rămășițe și-au găsit adăpost tot la Sedlec. Așa că, în 1511, a

Catedrala Las Lajas

fost creat un osuar (care, din nefericire, a fost completat de-a lungul veacurilor), ce se află acum în subsolul capelei. Iar la un moment dat, familia care stăpânea domeniul a angajat un sculptor pentru a face din toate acele oase niște opere de artă...

Biserica Ruzica, Serbia

Micuța capelă aflată în Fortăreața Kalemegdan din Belgrad este extrem de reprezentativă pentru ceea se numește „trench art” – orice obiecte decorative făurite de soldați, civili, prizonieri etc., a căror fabricare e legată de un conflict armat sau de consecințele acestuia. Printre diversele artefacte, ies în evidență cele două candelabre con-

fecționate din tuburi de cartușe, săbii, componente de tunuri și alte piese de artilerie.

Catedrala de Cristal, SUA

Nici nu e o catedrală, și nici nu e făcută din cristal. Cu toate acestea, megastuctura din Garden Grove, California, este o biserică creștină absolut uimitoare. Înălțată din inițiativa unui televangelist, clădirea e construită aproape în întregime din sticlă (12.000 de panouri) și o pânză-cadru de oțel. Din exterior, pare un cristal rectangular, însă vederea e și mai „tare” din interior. Catedrala de Cristal deține, de asemenea, una dintre cele mai mari orgi din lume, cu peste 16.000 de tuburi.

Biserica Tuturor Sfinților

Cubul lui Rubik, folosit pentru a înțelege caracatițele

Cubul lui Rubik, un puzzle enervant pentru mii de copii, precum și pentru părinții lor, pentru că îi tot învinge. Dar caracatițele se pare că sunt determinate să rezolve cubul.

Puzzle-ul tridimensional, care a devenit un succes în anii '80, face parte dintre jucăriile date acestor animale marine pentru a determina dacă folosesc cu precădere anumite tentacule sau sunt octidextre. Experții sunt de părere că animalele au un braț preferat pentru a se hrăni și pentru a atinge obiectele și vor testa teoria o lună întreagă în centrele cu viață marină din Europa. Peste 25 de caracatițe vor primi mâncare și jucării, iar vizi-

tatorii vor putea ajuta și ei cercetătorii prin observarea rezultatelor. O diagramă a caracatiței va fi expusă lângă acvariile lor, cu brațele din dreapta notate R1, R2, R3 și R4, iar cele din stânga, folosind L în loc de R. Vizitatorii vor fi rugați să noteze care braț a fost mai aproape de obiect și cu care l-a ridicat. Îngrijitorii lor vor face același lucru când le vor hrăni.

Claire Little, expert marin la Sea Life Center din Weymouth, Dorset, Marea Britanie a declarat că acest studiu le va ajuta pe caracatițele nervoase să scape de stres.

Studiul a început pe 7 iulie, iar rezultatele vor fi făcute publice în toamnă.

Dunărea, Retezatul și Scărișoara concurează la titlul de minune a lumii

Fluviul Dunărea, Parcul Național Retezat și Peștera Scărișoara ar putea fi declarate minuni ale naturii în 2009.

Peste 200 de locuri din întreaga lume au fost nominalizate la titlul de monumente naturale, titulatură pe care o vor primi numai șapte dintre acestea. România are trei nominalizări: Fluviul Dunărea, Parcul Național Retezat și Peștera Scărișoara, informează Antena 3.

Dunărea, fluviul cu cea mai mare și cea mai bine conservată deltă europeană, a intrat în patrimoniul mondial al UNESCO în 1991, fiind rezervația cu cea mai bogată faună ornitologică de pe continent.

Parcul Național Retezat, creat în 1935, ar putea deveni minune a lumii naturale, datorită peisajului sălbatic pe care îl constituie.

Peștera Scărișoara din Munții Apuseni, de o frumusețe rară, adăpostește un ghețar cu o suprafață

de aproximativ 5550 de metri pătrați. „Cele șapte minuni ale lumii naturale” pot fi alese prin vot, până pe 31 decembrie 2008. La începutul anului viitor vor fi desemnate 21 de finaliste, iar în 2009 va fi anunțat clasamentul final.

Atletism

Elena Mirela Lavric,
campioană mondială

Tânăra atletă a triumfat în proba de 800 de metri din cadrul Campionatelor Mondiale de atletism rezervate juniorilor, care se desfășoară la Bydgoszcz, în Polonia. Lavric le-a devansat pe turcoaica *Merve Aydin* și pe olandeza *Machteld Anna Mulder*. Medalia obținută de Lavric este a doua pentru România la CM de juniori, după cea câștigată de *Bianca Perie* la aruncarea ciocanului. La doar 17 ani, junioara Elena Mirela Lavric se poate mândri cu performanțe notabile în atletism.

După ce, anul trecut, a fost campioană mondială la categoria junioare 2, vi-nerea trecută, Elena a cucerit medalia de aur și la junioare 1 la Campionatul Mondial de la Bydgoszcz (Polonia), în proba de 800 de metri.

Lavric a fost cronometrată cu timpul de 2 minute și 6 sutimi de secundă, devansându-le pe *Merve Aydin* (Turcia, 2:00.92) și *Machteld Anna Mulder* (Olanda, 2:02.05). Elena a obținut a doua medalie de

aur pentru România la Mondialele de juniori, după cea adjudecata de *Bianca Perie* la aruncarea ciocanului.

Originară din satul vasluian Armășoaia, Elena Lavric spune că în spatele succesului ei se află multă muncă. „Mai am medalii importante, dar asta e cea mai valoroasă din cariera mea. Am obținut-o la junioare 1. Am fost cea mai tânără dintre toate concurențele. M-am așteptat să iau aurul, fiindcă m-am antrenat asiduu în ultimul an. N-am avut timp deloc de distracție”, povestește campioana mondială pen-

tru EVZ. Elena a terminat în acest an clasa a zecea la Liceul cu Program Sportiv din Vaslui. Ar dori să se facă psiholog, ca să ajute oamenii. Ajunge acasă o dată la trei sau patru luni. Și îi e dor de satul său natal. Până în clasa a șaptea, Elena nu s-a gândit nicio dată că va ajunge o atletă de performanță. A fost descoperită la școala de la țară la vârsta de 13 ani, la probele de viteză și de rezistență la ora de sport. Profesorul de sport a văzut că Elena are calități și a dus-o la Vaslui, până atunci, habar n-avea de atletism.

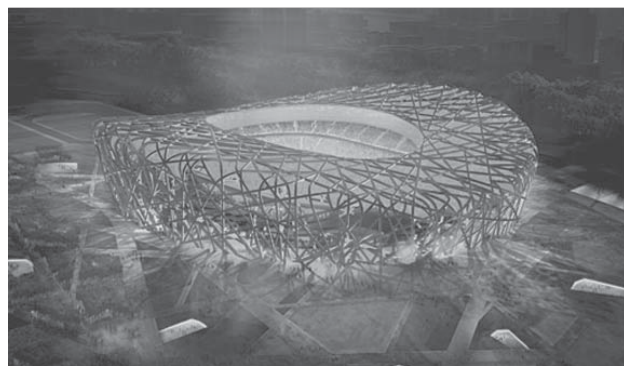
Beijing – un oraș
gata de Olimpiadă

Comitetul Internațional Olimpic s-a reunit la Beijing pentru o verificare finală înaintea olimpiadei de luna viitoare.

Concluzia este că orașul s-a achitat excelent de pregătirea olimpiadei, chiar dacă mai sunt câteva detalii care trebuie puse la punct.

inaugurat un terminal modern al aeroportului, s-au deschis linii noi de metrou și s-au înălțat zgârie-nori.

Nu a fost uitată nici populația obișnuită. Oficialii locali fac de mai mulți ani eforturi pentru a se asigura că și chinezii de rând sunt gata să intre în spiritul olimpic. Li s-a spus să

Nu e nici un dubiu că stadioanele olimpice ale Beijingului sunt gata. Multe dintre ele au fost finalizate cu mai multe luni în urmă. Situația este cu totul diferită față de cea de la Atena, de acum patru ani, când au existat temeri serioase că unele arene nu vor putea găzdui evenimentele programate.

China a schimbat și fața capitalei sale, oferind o imagine proaspătă. A fost

stea politicoși la coadă și să nu se uite fix la spectatori și sportivi străini.

Rămâne însă o problemă serioasă, și anume cea a poluării. Edilii au luat măsuri de urgență pentru curățarea aerului, însă acestea ar putea să nu aibă efect în timpul scontat. Un eșec la acest capitol ar face ca jocurile olimpice de la Beijing să rămână în memorie pentru smog, și nu pentru sport.

Tenis

Hănescu, câștigător la Gstaad

Tenismanul român *Victor Hănescu* a reușit să câștige turneul de la Gstaad după ce l-a depășit în doua seturi, scor 6-3, 6-4, pe rusul *Igor Andreiev*, numărul

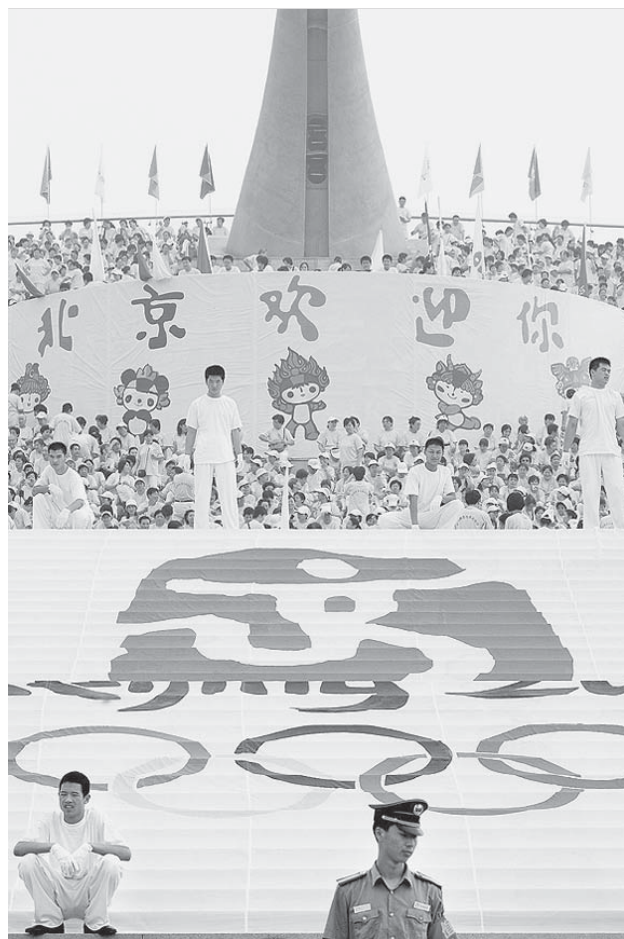
34 în clasamentul ATP. La capătul unei partide intense, Victor a triumfat la turneul elvețian la 35 de ani distanță de la succesul izbutit de *Ilie Năstase*.

La Gstaad, Hănescu s-a aflat în cea de-a doua finală din întreaga carieră, după cea din turneul de la București din anul 2007, pierdută în fața francezului *Simon Gilles*.

După terminarea primului set, pe care l-a și câștigat cu scorul de 6-3, Hănescu a resimțit unele dureri inter-costale, dar după intervenția medicului a putut relua partida. Victor și-a impus ritmul deosebit și în cel de-al doilea set, pe care l-a câștigat cu 6-4. Partida a durat o oră și 10 minute, iar acest turneu este primul câștigat de român în întreaga carieră.

Hănescu a primit în urma acestei victorii 120 de puncte, 35.500 de dolari și a ajuns pe locul 55 în clasamentul ATP. Finala s-a disputat după sistemul cel mai bun din trei seturi.

TVR 1

Luni 21 iulie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.00 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.10 Film. Marco și Giulia reporteri speciali 11.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 12.00 Serial. Cowboy în Hawaii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătarim! 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Un om bun la toate 16.45 Serial. Romanța îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Serial. Battlerstar Galactica 21.25 Hai România! 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Concursul Național de Modele 23.05 Film. Destine pierdute.

Marti 22 iulie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 9.10 Film. Marco și Giulia reporteri speciali 11.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 12.00 Serial. Cowboy în Hawaii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Cu 80 de tablouri la capătul lumii 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Un om bun la toate 17.45 Serial. Romanța îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Serial. Anatonie lui Grey 20.10 S-a întâmplat în România 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Destine pierdute.

Miercuri 23 iulie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 9.10 Film. Cel mai prețios dar 11.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 12.00 Serial. Ed și Eppa 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătarim! 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convi-ețuri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Un om bun la toate 16.45 Serial. Romanța îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Agenda 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Cântecul inocenței.

Joi 24 iulie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 9.10 Film. Cel mai prețios dar 12.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 12.00 Serial. Ed și Eppa 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătarim! 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Un om bun la toate 16.45 Serial. Romanța îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Un erou al timpului nostru 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Evadarea lui Eddie Macon.

Vineri 25 iulie

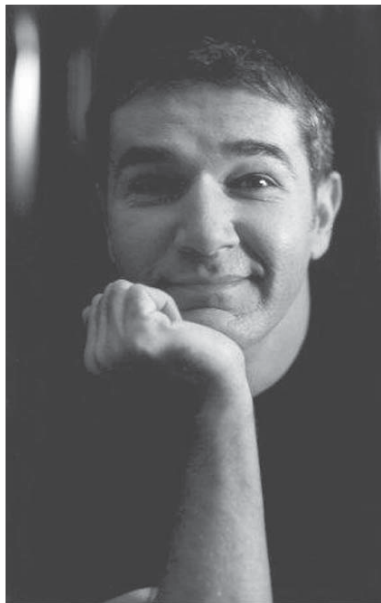
6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 9.10 Film. Sfatul Ideal 11.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 12.00 Serial. Ed și Eppa 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Film. Spărgătorii de coduri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Un om bun la toate 16.45 Serial. Romanța îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 O dată-n viață 21.00 Serial. Agenția Psych 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Anazapta.

Sâmbătă 26 iulie

6.10 Cântecul amintirii... amintirile cântecului 7.00 Sănătate pentru toți! 7.30 Cartea europeană 8.00 Desene animate 9.00 Împreună pentru natură 10.00 Dunărea - fluviu european 11.10 Film. Beethoven 4. 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Cum se face un campion 14.10 Cafeneaua astrelor 15.50 Secolul muzical 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Ocolul Pământului în 80 de zile 21.20 Serial. Figuranți 21.50 Concert: Madonna.

Duminică 27 iulie

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Hannah Montana 9.35 Serial. Toate pânzele sus 10.35 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Cum se face un campion 14.10 Film. Prințesa îndărădnică 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Cum se cuceresc bărbaiți 22.50 Film. Bancnota de 20\$.

Dan Bittman prezintă „Supermarket de divertisment”

TVR 2

Luni 21 iulie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.35 Replay 8.00 Serial. Colegi de școală 9.10 Tonomatul de vacanță 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Serial. Elisa 13.30 e Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Vara la mare 18.30 Serial. Miracole (R) 19.35 Serial. Lege și ordine 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Șef și ceva mai mult.

Angela Avram prezintă „eForum”

Marti 22 iulie

6.00 Super Sport (R) 6.35 Replay 8.00 Serial. Colegi de școală 9.10 Tonomatul de vacanță 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Serial. Elisa 12.45 Utopia 13.30 Între cer și pământ 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnalul regional 17.40 Vara la mare 18.30 Serial. Miracole (R) 19.35 Serial. Lege și ordine 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Bicicleta albastră.

Miercuri 23 iulie

6.00 Motomagia (R) 6.35 Replay 8.00 Serial. Colegi de școală 9.10 Tonomatul de vacanță 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Serial. Elisa 13.30 Zestrea românilor (R) 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Vara la mare 18.30 Serial. Miracole (R) 19.35 Serial. Lege și ordine 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Macbeth.

Joi 24 iulie

6.00 Autocritica 6.35 Replay 8.00 Serial. Colegi de vară 9.10 Tonomatul de vacanță 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Serial. Elisa 13.30 Între cer și pământ 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Vara la mare 18.30 Serial. Miracole (R) 19.35 Serial. Lege și ordine 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Cealaltă jumătate.

Vineri 25 iulie

6.00 Bugetul meu (R) 6.35 Replay 8.00 Serial. Colegi de școală 9.10 Tonomatul de vacanță 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Serial. Elisa 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 17.40 Vara la mare 18.30 Serial. Miracole (R) 19.35 Serial. Lege și ordine 20.30 Ora de știri 21.30 Jamie în Australia 22.30 Serial. Kojak.

Sâmbătă 26 iulie

6.00 Destinația României (R) 6.30 Între cer și pământ 7.00 Medalion folcloric 7.30 ABC... De ce? 8.00 Super Sport 8.30 Destinația România 9.30 Bugetul meu 10.00 Natură și aventură 10.35 Liber pe contrasens 11.35 Atenție, se cântă! 12.30 D'ale lui Mitică 14.25 Premiile „Tânărului jurnalist” 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Hotel Babylon 19.00 Maniacii 20.00 Serial. Să mănânce cozonac! 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Crime imperfecte 22.30 Film. O blondă adevărată.

Duminică 27 iulie

6.00 Atenție, se cântă! (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Autocritica 11.05 Film. Lenny, căinele-minune 13.00 H...ora prichindeilor 14.00 Atlas 14.30 Jamie în Australia (R) 15.00 Decoratori la mână a doua 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Ballykissangel 18.35 Serial. Eu și mama 19.30 Perechi și parteneri 20.00 Serial. Să mănânce cozonac! 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Spionii 22.30 Film. Blackjack.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

21 IULIE, LUNI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

22 IULIE, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: Moment poetic 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

23 IULIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

24 IULIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Ilyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

25 IULIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul „Lumea femeilor” 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

26 IULIE, SÂMBĂTĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: Teatru radiofonic 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

27 IULIE, DUMINICĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Sinteza știrilor săptămânii 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 16.55: Magazinul „Lumea femeilor” (reluare) 17.25: Emisiune religioasă baptistă 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe unde medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

23 iulie 2008 (mtv ora 13.00)
Reluare: 25 iulie 2008 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare de această dată vă conduce la Cenadul Unguresc, unde îl vom vizita pe Uroș Popon, care anul acesta a împlinit veritabila vârstă de 94 de ani. Bace Uroș are o poveste de viață impresionantă și s-a întors în satul lui natal după șase decenii petrecuți la București. Apoi vom merge la Apateu, unde nu demult s-a sărbătorit dansul popular românesc. Realizator: **Aurel Becan**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni-Vineri:
8.30-14.30

Sâmbătă-duminică:
închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465-130
Fax: 66/465-142
Mobil: 30/635-7181

www.gyula.mae.ro

Birou de avocat

**Anunț viitorii mei clienți
că la 7 ianuarie 2008
mi-am început
activitatea
de avocat.**

Adresa biroului:
5700 Gyula, Béke sgt. 50.

Tel/Fax:
(+36-66)-639-748
Mobil:
+36-30-833-1662

E-mail:
avocat.ruzsa@hotmail.hu

Specializare:
Drept Penal
Dreptul Muncii
Drept Civil

dr. Gheorghe Ruja
avocat

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Mitropolitul Andrei Șaguna și biserica din Mîșcolț

Om de cultură superioară, organizator neîntrecut al Bisericii, îndrumător al învățământului școlar de toate gradele, diplomat iscusit, păstor cu dragoste adâncă față de fiii săi sufletești, mitropolitul Andrei Șaguna poate fi considerat drept cel mai de seamă ierarh pe care l-a avut Biserica Ortodoxă din Transilvania în tot trecutul ei. La sfârșitul lunii iunie s-au împlinit 135 de la moartea lui, iar peste câteva luni, la sfârșitul lui decembrie vom aniversa bicentenarul nașterii lui Șaguna. Cel care avea să devină primul mitropolit al românilor din Transilvania a văzut lumina zilei în orașul Mîșcolț din nordul Ungariei, într-o familie de macedoromâni.

Situată în centrul orașului, biserica ortodoxă din Mîșcolț vorbește singură despre trecutul ei macedoromân. Despre vlahi, aromâni, Moscopole... Dacă despre Moscopole cineva spunea cu durere că reprezintă Atlantida românilor, biserica din Mîșcolț este o mărturie a existenței vieții românești pe aceste meleaguri. Sfânta Masă din altarul bisericii din Mîșcolț poartă o inscripție: „dăruită de Evreta Șaguna”, care nu este altcineva decât bunicul lui Andrei Șaguna, cel care avea să devină la mijlocul secolului al XIX-lea mitropolitul Ardealului.

În anul 1808, „cu cinci zile înainte de Crăciunul românesc”, se naște al treilea copil al familiei lui Naum Șaguna și Anastasia Muciu, primind la botez numele de Anastasiu. În Protocolul Botezaților din Mîșcolț, preotul a însemnat următoarele: „Anastasiu, fiul lui Naum Evreta Șaguna și a soției sale Anastasia s-a născut în 20 decembrie și s-a botezat și s-a miruit în 28 decembrie 1808, prin mine preotul Constantin.

Nașul lui a fost Anastasiu, fiul lui Adam Gherga”. După o copilărie plină cu necazuri familiale, tânărul Anastasiu a ajuns la Pesta, în casa unchiului său, Atanasie Grabovski. Amintirile din Mîșcolț deveneau apoi tot mai îndepărtate pentru Șaguna...

În 1826 a studiat filozofia și dreptul. În 1829 a plecat la Vârșet, unde a făcut studii de teologie ortodoxă. Anul 1846 a însemnat o piatră de hotar în viața tânărului arhimandrit Andrei, căci de

Cristelniță de la începutul anilor 1800. Probabil în aceasta a fost botezat și Șaguna

atunci și-a început activitatea în mijlocul românilor transilvăneni. Șaguna a fost considerat „diplomatul” revoluției române, alături de Simion Bărnuțiu, și Avram Iancu.

Emilian Cioran, preot de Rășinari (satul unde a fost înmormântat Șaguna), tatăl lui Emil Cioran, notează cum a rămas Șaguna în amintirea rășinărenilor, el mai apucând bătrâni care l-au cunoscut. „Era un popă frumos și voinic, om aspru dar cuminte, care ne-a deschis nouă românilor calea spre învățătură”. Ioan Slavici l-a numit pe drept cuvânt pe Șaguna „Mesia ardelenilor”. Când în 1848 a fost hirotonit episcop, chiar un unit ca Timotei Cipariu a scris: „Virtuțile acestui bărbat român... nici inamicii nu i le-ar putea nega”.

Biserica în care a fost botezat Andrei Șaguna a fost construită între 1785 și 1806. În 1791 a fost sfințit iconostasul, care e cel mai frumos și mai mare în Europa Centrală. Acesta are o înălțime de 16 metri

și aproape 100 de icoane, pictate de maestrul vienez Antoniu Kuchelmeister. Monumentala biserică demonstrează fidel puterea financiară de pe acele vremuri ale coloniei macedoromâne din Mîșcolț, care dețineau în mâinile lor tot comerțul de vinuri și lemne din Ungaria.

După 1830, macedoromânii din Mîșcolț se asimilează în mod accelerat. Credincioșii bisericii sunt tot mai puțini. În 1896 erau 45 de credincioși. În 1907 încă servea aici un preot român, pe nume Aurel Moț. După primul război mondial, activitatea religioasă a fost sistată. Din 1949, biserica din Mîșcolț funcționează ca

biserică ortodoxă maghiară. Aici s-a instalat Muzeul Ortodox Maghiar, unde găsim relicve, obiecte de cult, care arată trecutul diasporei aromâne din Ungaria.

E. Iova

